

Pedagogische begeleiding; OA 4.59

Toets bij hele deelkwalificatie

Toetsvorm: schriftelijke toets/casus met open vragen
Tijdsduur: 1,5 uur
Te behalen punten: maximaal 100

Aisha is pas afgestudeerd als onderwijsassistent. Ze heeft een grote belangstelling voor kansarme kinderen, in welk opzicht dan ook. Tijdens haar studie heeft ze zich met name verdiept in de ontwikkelingsfasen van kinderen. Misschien heeft het met haar eigen tweetaligheid te maken maar ook taalontwikkeling fascineert haar enorm. Ook de factoren die van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling spreken haar aan en hoe de socialisatie vorm krijgt. Ze wil haar inzicht verdiepen in mogelijke belemmeringen van een optimaal ontwikkelingsverloop. Aisha had best in het speciaal onderwijs willen gaan werken, liefst op een cluster 2 school, maar dat is niet gelukt. Ze heeft toen gezocht naar een school waar ze deze speciale interesses kwijt kan. Nu heeft ze een baan gevonden op basisschool De Verrekijker. Dank zij de Regeling Leerlinggebonden Financiering kan ze daar haar hart ophalen. Het is namelijk een school die graag kinderen opneemt die het niet zo gemakkelijk hebben in het leven. Dat maakt het werken op deze school zwaar maar ook uitdagend. Aisha begint met observaties uit te voeren en daar rapporten over te schrijven. Dat helpt haar om effectief plannen te maken ter ondersteuning van 'moeilijke gevallen'. De leerkracht is ambitieus als het gaat om 'het uiterste eruit te halen', en dat vindt Aisha fijn. Soms mag ze zelf een activiteit uitvoeren. Aisha is zelf van Marokkaanse afkomst. Misschien komt het daardoor maar in ieder geval heeft ze een natuurlijke gevoeligheid voor de sociaal-culturele achtergrond van de kinderen. Ook spreekt het voor haar vanzelf dat de sociaal-economische context meespeelt. Een kind komt niet op school als een onbeschreven blad. Ze lacht om de specifieke kleine probleempjes waar een anderstalig kind mee worstelt. 'Juf, mag de raam open?' Ze corrigeert het wel maar ziet het als het belangrijkste dat het kind zich vrij kan uiten. Ieder kind neemt zijn eigen bagage mee en zo hoort het, vindt ze. Ze vindt een goed sociaal klimaat het belangrijkste in een groep. Daarom helpt ze de kinderen als er ruzietjes zijn. Ook mag ze graag, in plaats van praten, in een toneelspelletje laten zien hoe het ook kan en ze geeft zelf het goede voorbeeld. Ze bedenkt activiteiten uit die het sociaal klimaat positief beïnvloeden en beleeft daar veel plezier aan. In één opzicht is Aisha streng en onbuigzaam, ze staat consequent niet toe dat er gediscrimineerd wordt. Op een dag ontdekt ze samen met de groepsleerkracht dat een van de kinderen, afkomstig uit een problematisch gezin, thuis geslagen wordt. Aisha vraagt zich af wat geweld voor trieste invloed zal hebben op dat kind. Ze vindt het erg maar merkt dat ze niet alles zomaar kan verhelpen en probeert de problemen niet mee naar huis te nemen. Tot overmaat van ramp krijgt datzelfde kind op dezelfde dag een fikse bloedneus. Ook ondersteunt ze kinderen in gezond gedrag. Ze is niet bang uitgevallen maar let wel goed op aspecten van veiligheid. Ze wil dat de kinderen die aan haar zijn toevertrouwd, zich in een veilige omgeving optimaal kunnen ontwikkelen. Ja, Aisha is een ambitieuze dame. Ze stort zich op het pedagogisch klimaat en probeert zich af te stemmen op elk kind individueel. Ze bouwt een vertrouwensrelatie met de kinderen op en stimuleert ze om het beste uit zichzelf te halen! Ze heeft het er zo druk mee dat ze de kinderen zoveel mogelijk zelfstandig laat werken. Haar doel is in korte tijd zo goed te worden dat ze de Pabo bij wijze van spreken al niet meer hoeft te doen!

Aisha is pas afgestudeerd als onderwijsassistent. Ze heeft een grote belangstelling voor kansarme kinderen, in welk opzicht dan ook. Tijdens haar studie heeft ze zich met name verdiept in de ontwikkelingsfasen van kinderen.

1 A

Hieronder staan termen die met de cognitieve ontwikkeling te maken hebben. Zet ze in de juiste rij:
Prelogisch denken, begrijpen via zintuigen, interesse in feiten, grijpen is begrijpen, egocentrisch, vragen naar oorzaken, geen sturing door geweten, logisch denken als de dingen aanschouwelijk zijn, begin gewetensontwikkeling, ontluikend vermogen tot vergelijken, fantasie en 'echt' lopen dooreen, van imitatie naar identificatie

baby

peuter

kleuter

van 6 tot 12 jaar

(Maximaal 3 punten)

Misschien heeft het met haar eigen tweetaligheid te maken maar ook taalontwikkeling fascineert haar enorm.

1 B

Geef drie aspecten van taalontwikkeling aan en maak met een concreet taalvoorbeeld (bijvoorbeeld een mijlpaal) duidelijk waar dat aspect over gaat.

(Maximaal 3 punten)

Ook de factoren die van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling spreken haar aan....

1 C

De ontwikkeling wordt bepaald door aanleg en milieu. De aanleg komt soms niet ten volle tot ontplooiing. Geef drie factoren aan die de aanleg negatief kunnen beïnvloeden.

(Maximaal 3 punten)

...en hoe de socialisatie vorm krijgt

1 D

Wat is socialisatie? Geef in de juiste volgorde minstens drie milieus aan die van invloed zijn op de socialisatie.
(Maximaal 3 punten)

Ze wil haar inzicht verdiepen in mogelijke belemmeringen van een optimaal ontwikkelingsverloop.

1 E

Een optimaal ontwikkelingsverloop kan bijvoorbeeld belemmerd worden door een hechtingsprobleem. Je zou ieder kind een gezonde hechting toewensen. Hoe ziet gezonde hechting eruit?
(Maximaal 4 punten)

Ze wil haar inzicht verdiepen in mogelijke belemmeringen van een optimaal ontwikkelingsverloop.

2 A

Handicaps kunnen een onderwijsbelemmering opleveren. We onderscheiden de categorieën lichamelijke, verstandelijke, sociale en meervoudige handicaps. Kies twee categorieën, geef er een voorbeeld van en geef per voorbeeld in maximaal twee regels een toelichting.
(Maximaal 2 punten)

Aisha had best in het speciaal onderwijs willen gaan werken....

2 B

Geef zes algemene kenmerken van het speciaal onderwijs.
(Maximaal 2 punten)

...liefst op een cluster 2 school, maar dat is niet gelukt.

2 C

Noem de vier clusters uit het speciaal onderwijs en geef aan voor welke handicaps ze zijn.
(Maximaal 2 punten)

Ze heeft toen gezocht naar een school waar ze deze speciale interesses kwijt kan. Nu heeft ze een baan gevonden op basisschool De Verrekijker. Dank zij de Regeling Leerlinggebonden Financiering kan ze daar haar hart ophalen.

2 D

Waarom is de Regeling Leerlinggebonden Financiering opgesteld?
(Maximaal 3 punten)

2 E

Aisha begeleidt graag kinderen die het op de een of andere manier moeilijk hebben. Geef vier algemene aandachtspunten voor de omgang met gehandicapte kinderen. Geef daarna in maximaal twee regels aan of gehandicapte kinderen automatisch een sociaal-emotioneel probleem hebben.
(Maximaal 3 punten)

Aisha begint met observaties uit te voeren....

3 A

Methodisch observeren doe je met een observatieplan. Geef de stappen van een observatieplan weer.
(Maximaal 2 punten)

... en daar rapporten over te schrijven. .

3 B

Je kunt mondeling of schriftelijk rapporteren. Geef van beide manieren de voordelen weer en geef met een voorbeeld aan welke situatie meer geschikt is voor mondelinge en welke voor schriftelijke vastlegging.
(Maximaal 2 punten)

Dat helpt haar om effectief plannen te maken ter ondersteuning van 'moeilijke gevallen'

3 C

Observatiegegevens moeten worden geïnterpreteerd. Geef aan volgens welke stappen je dat doet.
(Maximaal 2 punten)

De leerkracht is ambitieus als het gaat om 'het uiterste eruit te halen', en dat vindt Aisha fijn.

3 D

Geef in vijf stappen aan hoe je methodisch een activiteit voorbereidt.
(Maximaal 3 punten)

Soms mag ze zelf een activiteit uitvoeren.

3 E

Ontwikkelingsgerichte activiteiten kunnen een verschillende aard hebben, bijvoorbeeld beeldend werken, spel, drama en muziek. Geef aan:

- het belangrijkste element bij beeldend werken
- twee benaderingen door het kind van spel
- vier aspecten bij drama
- vier muziekinstrumenten die je op school kunt aantreffen

(Maximaal 3 punten)

Aisha is zelf van Marokkaanse afkomst. Misschien komt het daardoor maar in ieder geval heeft ze een natuurlijke gevoeligheid voor de sociaal-culturele achtergrond van de kinderen.

4 A

Sociaal-culturele achtergrond is een breed begrip. Geef drie gebieden aan waarbinnen je mens-zijn zich kan uiten, en geef per gebied een korte toelichting van maximaal twee regels.
(Maximaal 2 punten)

Ook spreekt het voor haar vanzelf dat de sociaal-economische context meespeelt. Een kind komt niet op school als een onbeschreven blad.

4 B

Bij de kansen op maatschappelijk succes speelt het sociaal-economische niveau van het gezin een rol. Noem de drie gebieden waar je het sociaal-economisch niveau van een gezin aan kunt aflezen.
(Maximaal 2 punten)

Ze lacht om de specifieke kleine probleempjes waar een anderstalig kind mee worstelt. 'Juf, mag de raam open?'

4 C

Noem twee taalkwesties in het Nederlands die lastig zijn voor kinderen die Nederlands als tweede taal hebben en geef er een voorbeeld bij.
(Maximaal 2 punten)

Ze corrigeert het wel maar ziet het als het belangrijkste dat het kind zich vrij kan uiten.

4 D

Met welke leermiddelen kun je een anderstalig kind dat geen of weinig Nederlands spreekt, stimuleren tot taalgebruik?
(Maximaal 3 punten)

Ieder kind neemt zijn eigen bagage mee en zo hoort het, vindt ze.

4 E

Ieder kind is anders. Geef in vier punten aan hoe de contextuele benadering methodisch met verschillen omgaat.
(Maximaal 3 punten)

Ze vindt een goed sociaal klimaat het belangrijkste in een groep.

5 A

Het groepsklimaat kan verstoord worden door pesten. Geef drie vormen van pesten aan, geef aan wat jij de ergste vorm vindt, en beschrijf die vorm inhoudelijk.

(Maximaal 2 punten)

Daarom helpt ze de kinderen als er ruzietjes zijn.

5 B

Hoe kun je zorgen voor een open groepsklimaat waarin kinderen durven te vertellen dat ze gepest worden?

(Maximaal 2 punten)

Ook mag ze graag, in plaats van praten, in een toneelspelletje laten zien hoe het ook kan...

5 C

Wat Aisha doet, is een interventietechniek. Je kunt preventieve en curatieve technieken hanteren, en dat kun je directief en non-directief doen. Leg deze termen alle vier uit. Geef in steekwoorden voorbeelden van: preventief-directief; preventief non-directief, curatief-directief; curatief non-directief.

(Maximaal 2 punten)

... en ze geeft zelf het goede voorbeeld.

5 D

Waarom moet een volwassene het goede voorbeeld geven?

(Maximaal 2 punten)

Ze bedenkt activiteiten uit die het sociaal klimaat positief beïnvloeden en beleeft daar veel plezier aan.

5 E

Bedenk twee activiteiten voor kleuters die de positieve omgang bevorderen. Een activiteit heeft met muziek te maken en een met lezen.

(Maximaal 2 punten)

In één opzicht is Aisha streng en onbuigzaam, ze staat consequent niet toe dat er gediscrimineerd wordt.

5 F

Noem een uitgangspunt waardoor je pesten of discriminatie zo kunt benaderen, dat zowel de dader als het slachtoffer in hun waarde blijven.

(Maximaal 2 punten)

Op een dag ontdekt ze samen met de groepsleerkracht dat een van de kinderen, afkomstig uit een problematisch gezin, thuis geslagen wordt.

6 A

Ouders of verzorgers hebben tegenover de kinderen waar ze voor zorgen, wettelijke plichten. Noem drie aspecten van die verplichting en vul ze nader in.

(Maximaal 6 punten)

Aisha vraagt zich af wat geweld voor trieste invloed zal hebben op dat kind

6 B

Eén vorm van kindermishandeling is verwaarlozing. Wat kan verwaarlozing voor gevolgen hebben voor de ontwikkeling van het kind?

(Maximaal 2 punten)

Ze vindt het erg maar merkt dat ze niet alles zomaar kan verhelpen en probeert de problemen niet mee naar huis te nemen.

6 C

Stel je hebt vermoedens van verwaarlozing of mishandeling. Je wilt het contact met de ouders in stand houden. Hoe doe je dat?
(Maximaal 4 punten)

Tot overmaat van ramp krijgt datzelfde kind op dezelfde dag een fikse bloedneus.

7 A

Hoe handel je bij een bloedneus?
(Maximaal 2 punten)

Ook ondersteunt ze kinderen in gezond gedrag.

7 B

Kinderen hebben vaak kinderziektes. Waarom heten die ziektes zo?
(Maximaal 2 punten)

7 C

Waarom is hygiëne in een school van belang?
(maximaal 2 punten)

Ze is niet bang uitgevallen maar let wel goed op aspecten van gezondheid...

7 D

Geef vier voorbeelden van gezond en hygiënisch gedrag, die je kinderen kunt aanleren.
(Maximaal 2 punten)

... en veiligheid.

7 E

Noem drie onderwerpen voor lessen in zelfredzaamheid en werk een onderwerp in steekwoorden inhoudelijk uit.
(Maximaal 2 punten)

Ze wil dat de kinderen die aan haar zijn toevertrouwd, zich in een veilige omgeving optimaal kunnen ontwikkelen.

7 F

Waar moet je op school allemaal toezicht op kinderen houden?
(Maximaal 2 punten)

Ja, Aisha is een ambitieuze dame. Ze stort zich op het pedagogisch klimaat...

8 A

Je bent als onderwijsassistent rolmodel voor de kinderen. Geef vijf aspecten aan waarin je rolmodel bent.
(Maximaal 2 punten)

en probeert zich af te stemmen op elk kind individueel.

8 B

Elk mens dus ook elk kind heeft basisbehoeften. Geef de drie principes aan die voor de basisbehoeften van Maslow gelden.
(Maximaal 2 punten)

Ze bouwt een vertrouwensrelatie met de kinderen op...

8 C

Is je vertrouwensrelatie met kinderen een gelijkwaardige relatie? In welk opzicht wel, in welk opzicht niet? Leg dit in maximaal vier regels uit.
(Maximaal 2 punten)

... en stimuleert ze om het beste uit zichzelf te halen!

8 D

Een kind dat zich competent voelt, ontwikkelt zich graag. Hoe kun je dit van nature aanwezige gevoel van competentie bevestigen?

(Maximaal 2 punten)

8 E

Soms zijn negatieve ervaringen om te buigen tot positieve. Geef twee voorbeelden hoe je ook van faalervaringen kunt leren.

(Maximaal 2 punten)

Ze heeft het er zo druk mee dat ze de kinderen zoveel mogelijk zelfstandig laat werken.

8 F

Noem een viertal pedagogische maatregelen die zelfstandigheid stimuleren.

(Maximaal 1 punt)

Ze vindt werken op een school ontzettend gezellig. Ook omdat de lokalen er zo sfeervol uitzien.

8 G

Geef per aspect in een regel de pedagogische waarde aan van:

- decoraties in de klas
- kleurgebruik
- veiligheid
- hygiëne
- planten
- een 'tafel'

(maximaal 1 punt)

Antwoordmodel

1 A

baby	peuter	kleuter
grijpen is begrijpen	begrijpen via zintuigen	egocentrisch
ontluikend vermogen tot vergelijken	geen sturing door geweten	begin gewetensontwikkeling
	fantasie en 'echt' lopen dooreen	prelogisch denken
		van imitatie naar identificatie

van 6 tot 12 jaar
interesse in feiten
vragen naar oorzaken
logisch denken als de dingen aanschouwelijk zijn
(Maximaal 3 punten, voor iedere twee fouten 1/2 punt minder)

1 B

- Klankontwikkeling, bijvoorbeeld kirren, brabbelen, de vijftigwoordengrens enz.
 - Woordenschatontwikkeling, bijvoorbeeld de vijftigwoordengrens, categorieën van woorden, woorden krijgen gevoelswaarde enz.
 - Grammaticale ontwikkeling, bijvoorbeeld meervoud, verkleinwoorden, vraagzinnen enz.
 - Communicatieve ontwikkeling, bijvoorbeeld wijzen en grijpen, telefoneren, argumenten gebruiken enz.
 - Metalinguïstische ontwikkeling, bijvoorbeeld lachen om klankgelijkenissen, andermans taal corrigeren enz.
 - Schriftelijke taalontwikkeling, bijvoorbeeld letters natekenen, inzien dat woorden bestaan uit letters (p-o-p), leren lezen en schrijven, automatiseren van de letters, schrijven als hulpmiddel ipv doel enz.
- (Drie aspecten vereist, maximaal 3 punten, per aspect 1/2 punt en per taalvoorbeeld 1/2 punt)

1 C

Faalangst
Te veel of te weinig prikkels
Verlieservaringen
Sociaal isolement
(Drie factoren vereist, maximaal 3 punten)

1 D

Socialisatie is waarin een individu zich, (A) in de omgang met anderen, (B) een cultuur eigen maakt, een (C) context van maatschappelijke waarden en gezinswaarden.

De milieus:

- gezin eerste milieu
- school tweede milieu
- buurt, clubs, maatschappij derde milieu
- computer en televisie vierde milieu

(Maximaal 3 punten, voor de definitie 1,5 punt waarbij elke letter voor 1/2 punt staat. Voor elk milieu 1/2 punt)

1 E

- Als de verzorger weggaat is er even onrust maar geen paniek.
 - Als moeder weggaat, gaat het kind huilen maar het is bij moeders terugkeer makkelijk te troosten.
- (Maximaal 4 punten, 2 punten per volledig kenmerk)

2 A

Lichamelijke: spasticiteit: spieren in constante kramp, verkorten, vreemde stand en ongecontroleerde bewegingen.
verlamming: aangeboren of door ziekte zoals kinderverlamming, polio. Of door ongeluk.
ontbrekende ledematen: aangeboren of ongeluk zoals vuurwerk of verkeer.
aangeboren afwijking: klompvoet, verschillende beenlengtes, hazenlip. Operationeel veelal te verhelpen.

- blind of slechtziend: aangeboren of verworven, bijvoorbeeld suikerziekte, bewegingsonderwijs heeft speciale aandacht.
- doof of slechthorend: aangeboren of verworven, bijvoorbeeld meningitis. Bij aangeboren late ontdekking waardoor vertraagde taalontwikkeling.
- allergie: op huid manifest of inwendig. Hangt vaak samen met voeding.
- cara: aandoening luchtwegen. bijvoorbeeld astma. Inhalators.
- diabetes: blijvende afwijking van de alvleesklier. Teveel of te weinig suiker in het bloed veroorzaakt een aanval. Behandeling van hypo of hyper verschilt.
- epilepsie: kortsluiting in de hersenen, gevolg bewusteloosheid.
- enz.
- Verstandelijke: IQ<20: geen afweerreacties, niet leerbaar.
 IQ20-55: beperkte woordenschat mogelijk, handelingen op basis van routine. Soms deelbegaafdheid.
 IQ 55-70: leervermogen gebonden aan concrete situaties. Geen transfer, korte concentratiespanne.
- Sociale: IQ 70-85: eigenlijk geen handicap, alleen de maatschappij is te ingewikkeld voor ze.
 autisme: moeilijk contact leggen, stereotiepe bewegingen.
 ADHD: gebrekkige concentratie, vergeetachtig, hyperactief, impulsief.
- Meervoudige: doof-blind: combinatie van kenmerken van betreffende handicaps
 blind en diabeet: combinatie van kenmerken van betreffende handicaps
 enz.
- (Twee categorieën vereist, maximaal 2 punten. Per correct voorbeeld 1/2 punt, per correcte toelichting 1/2 punt, toelichting hoeft niet volledig te zijn)

2 B

- Kleinere groepen
 - Individuele handelingsplannen
 - Aangepaste methodes
 - Kerdoelen zijn losgelaten
 - Specialisten op school
 - Indicatie nodig
 - Ambulante begeleiding
 - Doel is terugkeer naar regulier onderwijs
- (Zes kenmerken vereist, maximaal 2 punten, bij 3 gemiste antwoorden 1 punt minder)

2 C

- Cluster 1: blind en slechtziend.
 - Cluster 2: doof, slechthorend, spraak- of taalgestoord.
 - Cluster 3: zeer moeilijk lerend, meervoudig gehandicapt, langdurig ziek.
 - Cluster 4: sociale handicaps en psychiatrische stoornissen.
- (Maximaal 2 punten, voor een gemist cluster 1/2 punt minder)

2 D

- Om (A) kinderen met een handicap een eigen budget te geven en ze zo
 (B) de kans te geven naar een gewone school te gaan en zodoende
 (C) integratie van gehandicapten te bevorderen.
- (Maximaal 3 punten, voor onvolledigheid 1 punt minder)

Dank zij de Regeling Leerlinggebonden Financiering kan ze daar haar hart ophalen.

2 E

- Aandachtspunten:
- Gewoon doen
 - Geen ongevraagde hulp bieden
 - Mogelijkheden zoeken in klaslokaal en gebouw
 - Het eigen handelen aanpassen

Sociaal-emotionele problematiek: in het antwoord moet voorkomen:

- Eigen karakter van het kind
- Benadering door volwassenen

- Benadering door de andere kinderen
(Maximaal 3 punten, per gemist aspect 1/2 punt minder)

3 A

1. Beginsituatie bepalen.
 2. Achtergrondgegevens verzamelen.
 3. Doel of doelgroep bepalen.
 4. Observatiehulpmiddelen kiezen.
 5. Observatiemethode bepalen.
 6. Observatievragen maken.
 7. Observatiesituaties bepalen
 8. Data en tijdstippen bepalen.
 9. Manier van rapporteren kiezen.
- (Maximaal 2 punten, voor twee gemiste items 1/2 punt minder)

3 B

Mondeling, voordeel is het kan even snel tussendoor, bijvoorbeeld als een moeder heeft gevraagd je kind extra in de gaten te houden omdat hij 's morgens gespuugd heeft.

Schriftelijk, voordeel is je werkt zorgvuldiger en meer overwogen, je kunt het bewaren en overdragen.

Voorbeeld: er is een groter probleem waarop je voor langere tijd je handelen wilt afstemmen.

(Maximaal 2 punten, bij onvolledigheid 1 punt minder)

3 C

- Observatievragen terughalen.
 - Deze vragen beantwoorden.
 - Een ontwikkelingsprofiel opstellen.
 - Een gedragsprofiel opstellen.
 - Activiteiten bepalen.
 - Een pedagogische benadering bepalen.
- (Maximaal 2 punten, voor drie gemiste antwoorden 1 punt minder.)

3 D

- informatie verzamelen en analyseren
 - beginsituatie bepalen
 - doel formuleren
 - activiteiten en middelen plannen
 - controle van doel, activiteiten en middelen
- (Maximaal 3 punten, voor ieder gemist antwoord 1 punt minder)

3 E

Beeldend werken: de expressie, uitdrukking van beleving

Spel: erin duiken en er om heen draaien

Drama: veel imitatie, veel herhalingen, uitvergrotingen, muziek en drama combineren goed.

Instrumenten: triangel piano
(4 vereist) xylofoon mondharmonika
 trommels bongo's
 bellen keyboard
 woodblocks

(Maximaal 3 punten, voor een onvolledig antwoord 1/2 punt minder)

4 A

Etniciteit: een volk met eigen taal en cultuur

Leefcultuur: een stelsel van waarden en normen, gewoontes, symbolen, feesten en andere gebruiken.

Taal: ook binnen een taal bestaan verschillen, toch is taal verbindend. Je verstaat elkaar.

(Maximaal 2 punten, per gemist gebied 1/2 punt minder, per gemiste toelichting 1/2 punt minder)

4 B

Opleidingsniveau van de ouders

Inkomen van de ouders

Woonomgeving

(Maximaal 2 punten)

4 C

Partikels: leg dat boek maar neer, of: leg dat boek neer. 'Maar' klinkt veel vriendelijker maar het betekent niets. Spreekwoorden en uitdrukkingen: hij is zo dronken als een tor. 'Tor' betekent niets meer.

Woordenschat, bijvoorbeeld woorden met een Latijnse achtergrond: fiat, sinecure. Woorden die een gevoel uitdrukken, ik vind je redenering mistig.

(Twee problemen vereist, maximaal 2 punten)

4 D

Audio-visueel materiaal.

Plaatjesboeken.

Taalstimuleringsprogramma's.

(maximaal 3 punten)

4 E

Herkennen van verschillen.

Bepalen van een aanpak.

Overeenkomsten laten prevaleren boven verschillen.

De verschillen laten verwoorden.

(Maximaal 3 punten)

5 A

Treiteren: belachelijk maken.

Negeren: ontkennen van het bestaan.

Uitsluiten: niet laten meedoen.

Mishandelen: haren trekken, schoppen enz.

(Drie vormen vereist, maximaal 2 punten, per vorm 1/2 punt, de inhoudelijke beschrijving 1/2 punt)

5 B

Bespreek regelmatig:

- dat er leuke en minder leuke dingen in het leven zijn.
- dat iedereen wel eens een slecht humeur heeft en dat afreageert.
- dat de groep in staat is een prettige sfeer te maken, en dat pesten dat verziekt.
- dat pesten er niet 'nu eenmaal bij hoort'.

(Maximaal 2 punten, per aspect 1/2 punt)

5 C

Preventief: iets voorkomen.

Curatief: een bestaande situatie verhelpen.

Directief: sturend.

Non-directief: ruimtegevend.

Voorbeelden: preventief-directief: volwassene vraagt dagelijks een kind voor te doen hoe je iets kunt vragen.

preventief-non-directief: regelmatig open groepsgebesprek over prettige omgangsvormen

curatief-directief: kind moet excuses aanbieden

curatief non-directief: vraag: hoe kan je dit oplossen?

(Maximaal 2 punten, andere voorbeelden mogelijk, ter beoordeling van de docent. Per twee correct uitgelegde interventietechnieken 1/2 punt, per twee correcte voorbeelden 1/2 punt)

5 D

Omdat hij rolmodel is. Kinderen doen na wat ze volwassenen in hun omgeving zien doen.

(Maximaal 2 punten)

5 E

Voorbeeld over muziek: rijmwoorden verzinnen op 'verdriet' of 'plezier' o.i.d. Als er genoeg woorden zijn, er een liedje van maken.

Voorbeeld over lezen: je leest een relationeel getint verhaaltje voor en maakt het niet af. Opdracht in de poppenhoek luidt: maak het verhaal af.

(Maximaal 2 punten, per correcte activiteit 1 punt)

5 F

Neutraliteit hanteren.
(Maximaal 2 punten)

6 A

Aspect:	Invulling:
• Levensonderhoud:	voeding lichamelijke verzorging kleding
• Opvoeding:	affektieve verzorging cognitieve verzorging
• Ouderlijk gezag:	overdracht van waarden en normen van leiden naar begeleiden

(Maximaal 6 punten, per aspect en correcte invulling 2 punten)

6 B

Verwaarlozing kan leiden tot

- persoonlijkheidsstoornissen
- onvermogen om relaties aan te gaan.

(Maximaal 2 punten, andere antwoorden zijn mogelijk, ter beoordeling van de docent)

6 C

- terughoudend zijn
- niet oordelen
- betrokkenheid tonen op positieve punten
- bij moeilijke onderwerpen terugverwijzen naar leerkracht

(Maximaal 4 punten)

7 A

- Slachtoffer laten zitten met hoofd licht naar voren.
- Laat neus een keer snuiten, behalve als de bloedneus komt door een stomp of stoten.
- Plaats duim en wijsvinger op beide kanten van de neus, halverwege, juist onder het botje.
- Knijp de neus tien minuten dicht en laat dan langzaam los.

(Maximaal 2 punten)

7 B

Kinderziektes zijn zeer besmettelijke ziektes. Daardoor pikken mensen ze op jonge leeftijd op. Daarna worden ze immuun. Je treft ze dus het meest aan bij kinderen, vandaar de naam

(Maximaal 2 punten)

7 C

Omdat kinderen veel bacteriën bij zich dragen.

(maximaal 2 punten)

7 D

Melden als je in je broek hebt geplast.

Melden als je naast de pot plast.

Na het plassen handen wassen.

Douchen na gym

Goed afdrogen tussen de tenen en achter de oren.

Snoep in een keer opeten.

(Vier voorbeelden vereist, maximaal 2 punten, per voorbeeld 1/2 punt)

7 E

Onderwerp

Verkeersveiligheid:

Veilig gebruik gereedschap

Uitwerking

zelf oversteken door links kijken, rechts kijken, nog eens links
kijken en als er niks aankomt recht oversteken.

bij aangeven de scherpe kant naar jezelf toe,
scherp gereedschap altijd van je af bewegen,

Milieuvriendelijk gebruik materiaal: nooit wijzen of vinger opsteken met gereedschap in de hand.
zuinigheid,
hergebruik,
gescheiden afval,
plein schoonhouden.

(Drie onderwerpen vereist, één uitwerking. Maximaal 2 punten, per onderwerp 1/2 punt, voor correcte uitwerking 1/2 punt. Andere antwoorden mogelijk, ter beoordeling van de docent)

7 F

Overall. Plaatsen waar geen toezicht mogelijk is, moeten voor de kinderen afgesloten zijn.
(Maximaal 2 punten, bij onvolledig antwoord 1 punt minder)

8 A

Behulpzaamheid

Kunnen delen

Humor

Relativeringsvermogen

Empathie

(Maximaal 2 punten, andere antwoorden zijn mogelijk, ter beoordeling van de docent)

8 B

De basisbehoeften zijn op elke leeftijd aan de orde.

De lagere behoeften overheersen de hogere.

De hogere behoeften zijn geen luxe.

(Maximaal 2 punten, het eerste punt is in de vraag al gegeven, voor het tweede en derde punt elk 1 punt)

8 C

Gelijkwaardig wat vertrouwen betreft, dat is wederkerig.

Ongelijkwaardig wat afhankelijkheid betreft. Het kind is veel afhankelijker van jouw eerlijkheid, zorg en goede voorbeeld, dan andersom.

(Maximaal 2 punten)

8 D

Door aan te sluiten bij wat het kan, je moet dus inzicht hebben in zijn ontwikkelingsniveau.

Door inzicht in zijn interesse en behoeften.

Door het kind te motiveren.

Door de leerstof zo te ordenen dat het kind er positieve ervaringen aan opdoet.

(Maximaal 2 punten, per aspect 1/2 punt)

8 E

- Een kind kan de sommen niet maken. Dat doet pijn. Deze ervaring kan fungeren als wegwijzer, hij vertelt jou dat het kind een stapje terug kan doen in de leerstof. Eigenlijk heeft het kind dit je zelf verteld. Dat kun je hem vertellen, dit te weten geeft weer een positieve ervaring.

- Er is ruzie geweest op het plein, een kind werd buitengesloten. Ook zo'n ervaring kan fungeren als wegwijzer. Het kind kan vertellen wat er pijn deed, degenen die hem uitsloten kunnen vertellen hoe ze het graag hadden gezien. Zo wijst het kind zelf naar de oplossing.

(Beide ombuigingen gaan niet voorbij aan het verdriet, maar bieden een vervolg aan.)

(Maximaal 2 punten, andere voorbeelden zijn mogelijk, ter beoordeling van de docent)

8 F

Materiaal op herkenbare plaats zetten.

Helderheid in opdrachten.

Duidelijke afspraken over tijd.

Regels m.b.t. gebruik van de ruimte.

(Maximaal 1 punt, per 2 maatregelen 1/2 punt)

8 G

- decoraties in de klas hebben veelal betrekking op de leerstof

- kleurgebruik hebben invloed op gedrag en functioneren van de kinderen

- veiligheid biedt kinderen de ruimte om uit te kunnen voeren wat ze moeten doen
 - hygiëne is iets waar kinderen zelf veel aan kunnen doen
 - planten geven leven en doen een beroep op zorg
 - een 'tafel' toont verrijkende materialen over de leerstof van het moment, het legt een link tussen school en thuis
- (maximaal 1 punt)